

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONIDA PEDAGOGIK MAHORATNING AHAMIYATI

Mirzaxamidova Layloxon Xusniddin qizi

Turan International University talabasi

Ilmiy raxbar: **Nurullayeva Ugulxon Ergashboyevna**

Annotatsiya

Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik mahoratni samarali tashkil etishning ahamiyati va metodologiyalari tahlil qilinadi. Pedagogik mahorat usullaridan samarali foydalanish, ularning zamonaviy ta'limdagi o'rni va ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Maqolada interfaol usullar, psixologik jihatdan yondashuvlar va axborot-kommunikatsiya vositalaridan foydalanish orqali ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish imkoniyatlarini yoritib beradi.

Shuningdek, zamonaviy ta'lim jarayonida pedagogik mahoratni rivojlantirishda o'qituvchining kasbiy kompetensiyasi, pedagogik madaniyati hamda innovatsion yondashuvlarining ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar

Zamonaviy ta'lim, pedagogik mahorat, samarali tashkil etish, interfaol usullar, psixologik yondashuvlar, pedagogik madaniyat, axborot kommunikatsiya vositalari, ta'lim samaradorligi.

Kirish

Zamonaviy ta'lim - bu an'anaviy usullardan tashqari, zamonaviy texnologiyalar, interaktiv metodlar hisoblanib, zamonaviy ta'lim shu bilan birga savdo, fan va san'at fanlariga e'tibor qaratadi, balki talaba va o'quvchilarga yo'naltirilgan tamoyillarini qo'llagan holda, ularning mustaqil fikrlash va ijodiy faolligini oshirish, amaliy ko'nikmalar, qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Zamonaviy ta'lim shuningdek, talaba yoshlarga bilim berish va o'quv bosqichlarini yanada qiziqarli ya'ni qiziqarli qilish uchun mobil ilovalar, shu bilan birga, elektron doskalar, elektron kitoblar, podkastlar shu kabi yangi zamonaviy texnologiyalardan foydalanadi.

Shu jihatdan, ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishga bo'lgan ehtiyoj ortib bormoqda.

Shu sababli ham O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi yangi qonuniga binoan (2020-yil qabul qilingan) hisoblanadi, unga ko'ra ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, xususan zamonaviy umumiy o'rta ta'limlar ochish va sinflardagi yoshlar sonini cheklash, me'yoriy tarzda bo'lishi, zamonaviy (kasb-hunar maktablari, kollejlari, texnikumlar), hamda davlat va nodavlat ta'lim muassasalarini tashkil qoidalarini belgilaydi. Bunga ko'ra, 2020-yil 23-sentabrda zamonaviy ta'lim tizimini zamonaviy talabalar darajasiga olib chiqishga qaratildi.

Asosiy qism

Bugungi kunda zamonaviy ta'limda pedagogik mahoratni rivojlantirishga alohida ahamiyat berib kelinmoqda. Pedagogik mahorat fani pedagogik fanlar tizimidagi kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlash va takomillashtirish fani sifatida namoyon boladi. Pedagogik mahorat – pedagogik faoliyat mahorat bilan boshqarishni o'rgatadi. Bunda – pedagogik mohirlik, pedagogik – psixologik tayyorgarlikda, ta'lim, tarbiya, ma'lumot tushunchalarining

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

mohiyat mazmunini o'rgatadi. Pedagogik mahoratni egallash va takomillashtirishda yetakchi omil hisoblanadi.

Bunda, mehnat, bilish, ko'nikma, malaka, ijod. Inson hayoti va faoliyatining bosh omili hisoblanadi. Mehnat qilish, o'z ustida ishlash, izlanish, amaliyot jarayonida yutuqlarni qo'lga kiritilib, mahoratga erishiladi. Natijada kelajak avlod yoshlariga bilim berilib, shaxsiy xulq-atvorlari tarbiyalanadi., psixologik jihatdan yondashiladi. Bunda esa ular yetuk mutaxassis sifatida yuksaladi. Bundan tashqari, o'qituvchining kasbiy kompetensiyasi shuni korsatadiki, o'qituvchining ta'lim tarbiya jarayonida samarali ishlashi o'quvchi - yoshlarga bilim, ko'nikma va shaxsiy sifatlarini yuksaltirish salohiyatidir. O'qituvchining kasbiy kompetensiyasi shulardan iboratki bularga- nazariy bilimlari ya'ni- mahorati psixologiyasi, va metodik tushunchalari, amaliy ko'nikmalari bunda- darsni rejalashtirish, baholashi va metodikalaridan qo'llash, shaxsiy fazilatlariga-e'tika, estetika, ma'suliyat bilan yondashish, ijodkorligi, muloqot qobiliyatiga ega bo'lishi o'z ichiga qamrab oladi.

Pedagogik madaniyat- bu o'qituvchining pedagogik tajribasi, shaxsiy jihatlari va mahoratini korsatib beradi. Bunda o'qituvchining nafaqat bilimini, balki uning odob-axloqi, muomila- madaniyati estetikasini va dunyoqarashini o'z ichiga oladi.

Pedagogik madaniyat- ya'ni insonlarga bo'lgan muomilasi, dunyoga yangi nigoh bilan qarashi, egallagan sohasi jihatidan boshqalardan farqlanib turishi va odob-axloqi muhim ro'l o'ynaydi. Kasbiy faoliyat doirasidagi uning shaxsiy sifatlar tavsifi mohiyati-tizimli ta'limdan iborat. Natijada pedagogik madaniyatda eng avvalo pedagogik tafakkurning rivojlanishi, etika va ma'naviy harakterga ega va odob madaniyati va o'zaro munosabat madaniyati me'yorida bo'lishi, so'zlashuv madaniyatiga ega bolishi kiyinish madaniyatini o'z ichiga qamrab oladi. Bunda pedagogik ishonchni shakllanish tirish natijasi va pedagogikning o'z qiziqishlarini belgilash jarayonidir.

Zamonaviy ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiyalarsiz tasavvur etib bo'lmaydi. Bugungi kunda pedagogik mahorat o'qituvchining faqat bilimga ega bo'lishi bilan emas, balki ushbu bilimni axborot-kommunikatsiya vositalari orqali samarali yetkaza olishi bilan belgilanadi.

Axborot-kommunikatsiya vositalaridan foydalanishning pedagogik ahamiyati shundan iboratki, bunda ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Axborot-kommunikatsiya vositalari ya'ni multimedia taqdimotlar, videodarslar, interaktiv platformalar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi va mavzuni tezroq o'zlashtirishga yordam beradi.

O'quvchilarni mustaqil fikrlashini rivojlantiradi. Masalan, onlayn topshiriqlar, testlar va loyihalar orqali o'quvchilar mustaqil izlanishga, axborotni tahlil qilishga o'rganadilar. Axborot-kommunikatsiya vositalari yordamida o'quvchilarning bilim darajasiga mos topshiriqlar berish, ularning qobiliyatlarini inobatga olish imkoniyati yaratiladi. Bunda axborot-kommunikatsiya vositalari pedagogning kasbiy mahoratini oshirishga xizmat qiladi. O'qituvchi zamonaviy texnologiyalarni bilishi va ulardan foydalana olishi orqali o'z ustida doimiy ishlashi natijasida, kasbiy salohiyatni rivojlantiradi va ta'limda ochiqlik va tezkorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Bunda elektron kundaliklar, onlayn platformalar orqali o'quvchi, o'qituvchi va ota-ona o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlaydi. Natijada, zamonaviy ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya vositalaridan foydalanish pedagogik mahoratning muhim korsatkichi hisoblanadi. Axborot-kommunikatsiya vositalardan oqilona foydalanadigan pedagog ta'lim sifatini oshiradi, o'quvchilarning faolligini kuchaytiradi va zamon talablariga mos raqobatbardosh shaxslarni tarbiyalaydi.

Biz kundalik hayotda – ta'lim tizimida yuz berayotgan o'zgarishlar, raqamlashtirish jarayoni va zamonaviy texnologiyalarning jadal rivojlanishiga guvoh bo'lib kelmoqdamiz.

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

Ayniqsa, ta'lim jarayoniga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarning kirib kelishi o'qituvchidan nafaqat bilim beruvchi, balki ta'lim jarayonini samarali tashkil etuvchi, innovatsion fikrlovchi pedagog bo'lishni talab etmoqda. Shu bois zamonaviy ta'limda pedagogik mahorat muhim omillardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Pedagogik mahoratga ega o'qituvchi nafaqat bilim beradi, balki o'quvchi yoshlarni hayotga mustaqil fikrlashga va kelajak kasbiga tayyorlaydi. Shu sababli pedagoglarning doimiy o'z ustida ishlashi va kasbiy rivoji zamon talabi hisoblanadi.

Xulosa

Zamonaviy ta'lim jarayonida pedagogik mahorat ta'lim sifati va samaradorligini belgilovchi eng muhim omillardan biri hisoblanadi. Bugungi kunda globallashtirish va axborotlashuv sharoitida o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki tarbiyachi, yo'naltiruvchi, motivator va innovator sifatida faoliyat yuritishi talab etiladi. Pedagogik mahorat o'qituvchining kasbiy bilimlari, metodik tayyorgarligi, psixologik yondashuvi, asosiysi bo'lgan axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalana olish qobiliyati hamda ijodkorligi bilan chambarchas bog'liqdir. Zamonaviy ta'limda interfaol metodlar, innovatsion texnologiyalar va raqamli vositalardan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy qobiliyatlari va bilimga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shu bilan birga, pedagogik madaniyat va kasbiy kompetensiya o'qituvchining shaxsiy fazilatlarini bilan uyg'unlashganda ta'lim jarayoni yanada samarali kechadi.

Pedagogik mahoratni doimiy ravishda rivojlantirish, o'z ustida ishlash, yangi bilim va texnologiyalarni o'zlashtirish har bir zamonaviy o'qituvchining asosiy vazifasi hisoblanadi. Aynan yuksak pedagogik mahoratga ega bo'lgan ustozlarga barkamol, mustaqil fikrlaydigan va raqobatbardosh avlodni tarbiyalab yetishtira oladi. Bu esa jamiyat taraqqiyoti va ta'lim tizimining barqaror rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar va internet saytlar ro'yhati:

1. Abdullayeva B.S Umumiy pedagogika . Xoliqov A.A ,Sodiqov H.M., Primov Sh.Q., Zarmasov SH.R., Darslik.-Toshkent: „Innovatsiya-Ziyo” (2021)
2. Ta'lim jarayonida pedagogik mahoratning o'rni – pedagogik mahorat va uning ta'lim sifatiga ta'siri haqida maqola. ❖
3. <https://cyberleninka.ru/article/n/ta-lim-jarayonida-pedagogik-mahoratning-o-rni>
4. 3.Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Darslik. Toshkent 2011-yil.
5. 4. Erkaboyeva N. Pedagogik mahorat. Oquv qo'llanma. Toshkent. 2020-yil.
6. 5. Tolipov O'tkir. Ro'ziyeva Dilnoz Pedagogik texnologiyalarva pedagogik mahorat (O'quv qo'llanma)
7. 6. Xodjakulova Dilorom Imamova.-Toshkent: „Zukko kitobxon” nashriyoti, 2023.-232 b .